

Хорунжак Н.М.,
д.е.н., професор кафедри обліку і контролю
в сфері публічного управління,
Тернопільський національний економічний університет
Кошинець М.І.,
к.е.н., доцент кафедри фінансового права
та фіскального адміністрування,
Національна академія внутрішніх справ

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ОБЛІКУ

В умовах інформаційного суспільства забезпечення ефективної діяльності суб'єктів господарювання визначається не лише станом матеріально-технічної бази, а й якісним рівнем трудових ресурсів. Технічний прогрес і розвиток технологій, що базуються на використанні комп'ютерної техніки вимагають наявності у працівників навіть робітничих професій відповідних компетенцій та знань. Щодо фахівців у галузі обліку також простежуються тенденції до зміни вимог. Аналіз описів вакансій свідчить, що вимоги до претендентів на посаду бухгалтера можна розмежувати на дві групи – особистісні (тобто вимоги до характеру) та професійні (тобто ті, котрі стосуються фахових знань і умінь). Найбільш затребуваними особистісними характеристиками працівників бухгалтерських служб є вміння швидко вчитися, працювати в команді, навички міжособистісного спілкування та стресостійкість. З цього випливає, що «на сьогоднішній день нагально необхідним є надання серйозної уваги підвищенню професійної комунікативної компетентності фахівців з обліку» [3, с. 181].

Несподіваною для традиційного уявлення про професію бухгалтера можна вважати таку характеристику як «ненормований робочий день». Однак вона все частіше зазначається у запитах роботодавців на вакансію бухгалтера.

Цікавим фактом у першій групі вимог є зміна вікового обмеження. Якщо ще 2-3 роки тому при описах вакансій зазвичай зазначався вік до 35 років, то зараз він зріс до 50-ти. Є щонайменше 2 причини такої зміни. Перша – дефіцит якісних бухгалтерських кадрів. Друга – українська державна політика щодо пенсійного віку. Попри це, продовжує бути актуальним у цій групі вимог таке формулювання, як «готові взяти студента». Однак воно практично не присутнє у запитах на вакансію бухгалтера великих виробничих фірм, за винятком агропромислових холдингів і таких суб'єктів державного сектору, як бюджетні організації. Щодо останніх, то тут спрацьовує факт посиленого контролю за цільовим використанням бюджетних коштів з боку контролюючих органів і відповідно контроль за використанням робочого часу. Натомість працівник, який є студентом, особливо денної форми навчання, навіть займаючись за індивідуальним графіком, зобов'язаний відвідувати заняття у визначені дні. Для такого працівника необхідне оформлення відповідної документації щодо відпустки. І проблема полягає навіть не в тому, що вона буде оформлятися часто. Її законодавчо встановленого строку просто не вистачатиме для денної

форми навчання. До слова, для оформлення відпустки з метою навчання Закон України «Про відпустки» (зокрема, ст. 15) містить більше рекомендації щодо вечірньої та заочної форм навчання [2].

Щодо професійних вимог, то у їхньому складі в останні роки з'явилися не лише нові, а також дещо забуті старі вимоги. До числа нових відноситься вимога щодо рівня знання мов. Для тих таки бюджетних організацій, зокрема в галузі публічного управління (для осіб, які претендують на вступ на державну службу), знання української мови репрезентується через потребу проходження відповідної атестації для отримання сертифіката. Якщо більш точно, то Постанова Кабінету міністрів від 25.10.2017 р. № 818 «Деякі питання проведення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою» містить таке формулювання: атестати про повну загальну середню освіту, видані до 2000 р., у яких немає інформації про складання випускного іспиту з української мови та/або української мови та літератури на оцінку «5» («відмінно»), не є підставою для видачі сертифіката щодо вільного володіння державною мовою без проходження атестації [1]. Окрім цього, багато фірм, особливо іноземних, або з іноземними інвестиціями, до складу вимог професійного плану включають знання іноземної мови. Це або мова країни особи засновника, або англійська мова. Знання обох мов часто зазначається як перевага. До слова, варто відзначити, що вимога щодо знання англійської мови вказується значно частіше. Практично у всіх роботодавців є вимога щодо володіння навиками роботи з бухгалтерським програмним забезпеченням. Однак в останні роки окрім цього (особливо для вакансій бухгалтера у великі фірми та фірми з іноземним капіталом) вимагається знання програмних продуктів аналітичного характеру (ERP, SAP тощо). До такого роду вимог також відноситься введення в склад основних обов'язків виконання таких робіт, як планування бюджету, створення аналітики та балансів (в тому числі порівняльних). Особливий акцент слід зробити на такій вимозі (з групи професійних) як аналіз фінансово-господарської діяльності компанії. Несправедливе її упущення у період розвитку ринкових відносин в Україні призвело до низки негативних наслідків в економіці загалом. Зростання конкуренції змушує роботодавців до активізації використання інструментів аналізу в своїй діяльності і такі обов'язки вони поки що здебільшого покладають на бухгалтерів. Хоч є запити і на таких фахівців як бізнес-аналітик, економіст, бухгалтер-економіст для управлінського обліку тощо. Це свідчить про актуалізацію потреби вивчення дисципліни «Економічний аналіз» і інших дисциплін такого роду.

Список використаних джерел

1. Деякі питання проведення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою: Постанова Кабінету міністрів від 25.10.2017 р. № 818.
2. Про відпустки: Закон України № 505/96-ВР від 15.11.96 р. (в редакції 11.10.2018 р.).
3. Семенишена Н.В. Бачення дефініції поняття «бухгалтерський облік» крізь призму інституційної теорії / Н.В. Семенишена // Торгівля, комерція, підприємництво. – 2013. – Вип. 15. – С. 181-186.